สัมภาษณ์ "โครงการศึกษาวิจัยและจัดทำประวัติการพัฒนาพลังงานของประเทศไทย"
ม.ร.ว. สฤษดิคุณ กิติยากร
อดีตกรรมการอำนวยการ
บริษัท เชลล์ แห่งประเทศไทย จำกัด
ณ โรงแรมอิมพีเรียล ควีนปาร์ค อาคาร 1 ชั้น 26
วันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน 2543 เวลา 14.00 น.

อ. เทียนไชย : ขอกล่าวถึงจุดประสงค์ที่มาขอสัมภาษณ์ในครั้ง นี้ คือ สพช. มีโครงการศึกษาเพื่อจัดทำประวัติพลังงานเพื่อรวบรวมข้อมูลย้อนไปในอดีตให้ ไกลที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีจุดประสงค์ว่าข้อมูลเหล่านี้อาจจะเป็นประโยชน์ด้านการศึกษาแนวทางกำหนด นโยบายในอนาคตซึ่งได้จากบทเรียนในอดีตที่ผ่านมา เพราะเรื่องในอดีตหลายๆ เรื่อง ที่ดูว่าเหมือนจะเป็นอดีตไปแล้ว แต่ก็มีคนพูดถึงในลักษณะที่ไม่เข้าใจพอสมควร ยกตัวอย่างเช่น ราคาน้ำมัน ทุกครั้งที่ราคาน้ำมันขึ้นอย่างที่ผ่านมาไม่กี่เดือนก็จะเป็นประเด็นสำคัญ ที่ถูกสื่อมวลชน และคนที่ไม่เข้าใจโจมตีตลอดเวลา ว่ามีการรวมหัวกันกำหนดราคาในลักษณะที่เอาเปรียบประชาชน กลไกลการตลาด คืออะไร ทำงานหรือเปล่า เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่คนยังไม่เข้าใจ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าโครงการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์เหมือนกับเป็นวิทยาทานให้ คนรุ่นหลังได้รู้ ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของนโยบายสำคัญๆ ของประเทศ เพราะฉะนั้นที่มาวันนี้ก็เพื่อจะขอเรียนถามถึงเรื่องราวในอดีตที่ท่านมี ประสบการณ์มา ในฐานะภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างๆ ซึ่งอาจจะมีหลายเรื่องที่ไม่ถูกต้อง อยากจะฟังความเห็นว่าในตอนนั้นเป็นอย่างไร สร้างความลำบากให้แก่ผู้ปฏิบัติในฐานะบริษัทน้ำมันหรือเปล่า หรือมีความคิดว่าอะไรเป็นนโยบายที่ถูกหรือไม่ถูก เริ่มตั้งแต่สมัยที่มีวิกฤตการณ์น้ำมันเป็นต้นมาในฐานะที่อยู่ในภาคเอกชนมา ในอดีต

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมออกจากวงการนี้มาเป็นเวลา 6 ปีแล้ว ความเห็นตอนนี้อาจจะมองสิ่งที่ผ่านมาไม่เหมือนกับที่เคยเกิดเมื่อ 6 ปีที่แล้ว คือเรามองโลกด้วยสายตาปัจจุบันมากขึ้น อาจจะมองย้อนหลังกลับไปแล้วไม่เหมือนเดิม

อ. เทียนไชย : ความจริงก็ดีเพราะจะได้ดูทั้ง 2 ด้านว่าในอดีตคิดอย่างไร ปัจจุบันเปลี่ยนไปอย่างไรด้วยเหตุผลอะไร หรืออะไรที่ควรจะเป็น

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ก่อนอื่นผมมีความรู้สึกมาตลอดเรื่องนโยบาย พลังงานของชาติว่าควรจะมากกว่า เรื่องการควบคุมราคา คือนโยบายของชาติจะต้องมองในระดับมหภาคพอสมควร ครอบคลุมในอาณาบริเวณกว้างคือเป็นทิศทางในอนาคตเกี่ยวกับการใช้พลังงานของ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเดี๋ยวนี้นโยบายพลังงานควรจะต้องครอบคลุมมากกว่าเรื่องการ ควบคุมราคา ต้องเป็นแนวคิดว่าจะให้เมืองไทยก้าวหน้าไปทางด้านไหนในเรื่องการใช้พลังงาน และจะสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในอนาคตโดยไม่มีสิ่งกีดขวาง จะเห็นว่าเรื่องของน้ำมันถึงเวลาที่เราต้องมาทำหลายๆ อย่าง เพื่อจะ ดูว่ามันมีทางเลือกอะไรบ้าง ในอดีตผมคิดว่าบทบาททางด้านนโยบายพลังงานแห่งชาติจะเป็นไปในลักษณะไม่ได้มอง ในระยะยาวนัก คืออาจจะเป็นในแง่ที่คุณเก็บเงินมาก้อนหนึ่ง เวลามีปัญหาขึ้นมาคุณก็ค่อยๆ เอาเงินออกมาใช้เพื่อรักษาระดับราคาไม่ให้ฮวบฮาบมากแต่ก็เหมือนกับเอาเงิน จากกระเป๋าหนึ่งไปใส่อีกกระเป๋าหนึ่ง ไม่ได้เป็นการมองเศรษฐกิจในภาพรวมด้านการจำหน่าย ซึ่งไม่แน่ใจว่าเราได้ช่วยทางด้านนั้น ที่เห็นมากๆ คือเป็นในลักษณะการ

ช่วยเหลือคนที่ยากไร้มากทีเดียวโดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับ ราคาก๊าซฯ เป็นนโยบายที่ต้องการไม่ให้ไปเผาถ่าน ตัดป่า เราก็พยายามที่จะใช้ก๊าซฯ มาเป็นเชื้อเพลิงแทนที่ถ่าน แต่ไปๆ มาๆ แล้วคิดว่าถึง สักวันหนึ่งต้องทำอย่างอื่นเพราะไม่สามารถจะทำเช่นนั้นต่อไปได้ คิดว่าเราต้องดูในระยะยาวต่อไปภายหน้าว่านโยบายพลังงานเป็นอย่างไร ซึ่งนโยบายพลังงานนั้นจะอยู่ไม่ได้ด้วยตัวมันเอง จะต้องอยู่ควบคู่ไปกับการใช้พลังงานในแง่ของการขนส่งหรืออุตสาหกรรมจะต้อง ควบคู่กันไป อย่างเช่น นโยบายในกรุงเทพฯ เป็นนโยบายที่เอื้ออำนวยการใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง ทำให้เราต้องสร้างทางด่วนเต็มไปหมดซึ่งเกือบจะไม่มีประเทศไหนในโลกที่มีทาง ด่วนให้รถยนต์วิ่งเท่าประเทศเรา อเมริกา นิวยอรค์ มี 2 ฟาก และโตเกียวอาจจะมีมากอยู่สักหน่อย เราไม่ได้มองถึงการขนส่งแบบมวลชนเลย ถ้าเรามองด้านนี้มาสัก 20 กว่าปีที่ผ่านมา เราจะสบายมากกว่านี้ แล้วมีความพร้อมที่จะเผชิญกับวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เรื่องนี้เป็นข้อที่ผมมองหลายๆ อย่าง เช่น การควบคุมราคา การมีเงินอุดหนุนเป็นเพียงมาตรการระยะสั้น แต่ในภาพรวมแล้วผมคิดว่าไม่มีผลมากนักในทางเศรษฐกิจ แต่อาจจะมีผลทางด้านการเมือง ถ้าดูด้านราคาแล้วคล้ายเป็นเรื่องโครงสร้างทางสังคมมากกว่าเป็นการทำให้ เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ซึ่งการทำเรื่องตลาดเสรีก็อยากเห็นนโยบายของรัฐบาลมีการกำกับดูแลมากขึ้น คือมีขบวนการควบคุมกำกับมากขึ้น อย่างเช่นการสร้างโรงกลั่น ซึ่งเราบอกว่าสร้างได้ 1 โรง แล้วต่อมากลายเป็น 2 โรง แล้วยังให้ไทยออยล์สร้างเองอีกแสนกว่าบาร์เรลต่อวัน เมื่อไม่มีความต้องการที่จะทำให้เกิดการใช้โรงกลั่นก็ทำให้ประเทศเสียหาย คือ ผมเองได้ฟังคุณจักรกมล จาก BOI พูด วันนั้นผมเดือดร้อนมาก เขาไม่ได้พูดเรื่องโรงกลั่นน้ำมันเขาพูดเรื่องโรงเหล็ก บอกว่าเมื่อสมัยคุณอานันท์ต้องการที่จะเป็นตลาดเสรี เขาขอมากี่โรงผมก็ให้หมด โรงละหมื่นกว่าล้านบาท แต่จริงๆ เราต้องการแค่โรงครึ่ง เขาก็สร้าง 5 โรง ตกลงเสียหายหมด คุณจักรกมลพูดกับผมอย่างนี้ เขาไม่ได้มีอะไรแต่เขาใช้คำพูดว่าตลาดเสรี ซึ่งจะบอกว่าไม่ให้คนนี้ ให้คนนี้ก็จะไม่โปร่งใสใช้คำว่าโปร่งใสไป แต่กลายเป็นว่าบิดเบือน เรามาสร้างร้านค้า สร้างสำนักงาน สร้างคอนโดกันมากมาย ผลสุดท้ายความต้องการไม่มีพอที่จะทำให้ทุกคนอยู่รอดได้ ก็เลยเสียหายกันอย่างที่เป็นอยู่นี้ ผมคิดว่านโยบายพลังงาน น้ำมันก็ต้องมีการกำกับดูแลเหมือนกัน มันไม่ใช่เงินของรัฐหรือเงินของใครแต่เราก็มีหน้าที่ที่จะไม่ให้ประเทศไทยลง ทุนในสิ่งที่ไม่ต้องการแล้วมันเป็นผลร้ายกับคนทั้งประเทศ

คุณวีระพล : ท่านพูดถึงโรงกลั่นตอนนั้น ผมอยู่ในคณะทำงานการประเมินคัดเลือก ตอนนั้นมีการทำอุปสงค์และอุปทาน แต่ตอนอนุมัติเหมือนที่ท่านว่าพออนุมัติ 1 โรง อีกโรงก็ตามมา แต่ความต้องการยังไม่มี ต่ออีก 3-4 ปี ความต้องการใช้ถึงจะมี แต่เกิดวิกฤตเสียก่อนจึงเกิดปัญหาช่วงเดือนสิงหาคม 2532 ที่เปิดประมูลโรงกลั่นเข้ามาโดยเชลล์ได้ไปก่อนก็พอดีกับที่มีความต้องการใน ตอนนั้น พอเข้าคณะรัฐมนตรีเสร็จ ท่านนายกฯ อนุมัติโรงที่ 2

ม.ร.ว.สฤษดิคุณ : ไทยออยล์ขอมาอีกแสนกว่าบาร์เรลต่อวัน

คุณวีระพล : ของไทยออยล์ตอนนั้นเป็นสัญญาซึ่งผูกพันไว้เดิม สัญญาเขียนไว้ดีมาก

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ยังมีอีกโรงหนึ่งที่ขึ้นมาตอนแรก 2 แสนกว่าบาร์เรลต่อวัน ตอนหลังเป็น 3 แสนกว่าบาร์เรลต่อวัน

คุณวีระพล : เอสโซ่ก็มีสัญญาที่จะขยายเป็น 145,000 บาร์เรลต่อวัน ท่านมีความเห็นอย่างไรครับ

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมคิดว่านโยบายพลังงานแห่งชาติมีความสำคัญมาก แล้วยิ่งต่อไปยิ่งสำคัญมากกว่าเดี๋ยวนี้ คือเราต้องหาทางที่จะช่วยเหลือคนยากไร้ แต่ก็ต้องทำหลายๆ ทาง คือ โดยพื้นฐานแล้วผมคิดว่าเราไม่สามารถที่จะ

จ่ายเงินค่าน้ำมันต่อไปในภายหน้า เมื่อมองในภาพรวมของประเทศต้องหาทางแก้ไข เช่น ดูเรื่องการจราจร การทำโครงสร้างการขนส่ง มันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน 100% แล้วยิ่งเวลานี้มีพวก NGO เรื่องพลังงาน จากก๊าซฯ ก็เริ่มมีคำถาม ไม่รู้ว่าเป็นคำถามที่ก๊าซฯ หรือที่ท่อส่ง ก๊าซฯ ยังมองไม่ออก ไฟฟ้าก็ยังโดนต่อต้านอยู่ เหมืองลิกไนต์ก็จะเป็นปัญหา เรียกว่าไม่รู้จะไปทางไหนแล้ว เราจะหาพลังงานที่ไหนมาทดแทน คิดที่จะพึ่ง พลังงานน้ำมันภายในประเทศอาจจะได้ 3-4-5% เท่านั้น เพราะฉะนั้น จะต้องดูทางด้านอื่นๆ ทางด้านเขื่อนก็ห้ามสร้าง ทำให้ไม่มีอะไรได้สักอย่าง อันนี้เราน่า จะคิดกันไกลๆ ผมเห็นคนที่ใช้เขื่อนมากที่สุดในโลกมาจากประเทศที่เจริญแล้วไม่ว่าจะเป็นประ เทศสวิตเซอร์แลนด์ หรืออเมริกา แต่แล้วก็มาบอกให้เราใช้น้ำน้อยๆ ในเมื่อการใช้น้ำของเราเป็นเศษหนึ่งส่วนหกของอเมริกา แล้วมาบอกให้เราประหยัด ต้องดูว่าบางอย่างเราจะทำได้แค่ไหน แต่ไปๆ มาๆ ทุกอย่างที่เกี่ยวกับ NGO คือให้คนจนมีที่อยู่อาศัย ที่ทำมาหากิน จริงๆ แล้วของอย่างอื่นๆ เป็นของประกอบ อย่างบอกว่าปลาไม่ขึ้นมาไข่ ทุกคนก็รู้ว่าเขื่อนเขาแหลม เวลานี้ปลาที่หาได้จากเขื่อนเขาแหลมมากกว่าที่ ชาวบ้านหาได้เป็นสิบๆ เท่าตัว ไม่จริงเลยที่บอกว่ามีเขื่อนแล้วปลาจะน้อยลง ทุกอย่างกลายเป็นข้ออ้าง บิดเบือนไปหมด อย่างเขื่อน ศรีนครินทร์ เขื่อนเขาแหลม เวลานี้คนจับปลามากกว่าเมื่อก่อนเป็นสิบๆ เท่าตัว แล้วไม่มีใครพูดถึงเรื่องนี้เลย มันก็กลายเป็นเรื่องที่ยาก แต่ผมคิดว่าเรื่องการขนส่งมวลชนมีความจำเป็นมาก แล้วเราก็มีปัญหาที่จะไปลดปริมาณการใช้รถเพราะเวลานี้เราก็ไปส่งเสริมให้โรง งานมาสร้างรถยนต์กันมาก ซึ่งนโยบายขัดแย้งกันตรงนี้

อ. เทียนไชย : อยากจะฟังความเห็นคุณชายว่าในยุคที่ยังมีการ ควบคุมราคา โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการณ์น้ำมัน สิ่งที่เกิดขึ้นรัฐบาลควบคุมราคาและคุมค่าการตลาด ไม่ยอมให้ปรับราคาสูงขึ้น โดยใช้เงินกองทุนเป็นเครื่องมือ ในยุคนั้นเงินกองทุนเป็นเครื่องมือสำคัญ พอราคาสูงขึ้นก็ไม่ให้ขึ้น เก็บเงินจากกองทุนเอามาชดเชย ในยุคนั้นได้สร้างความเสียหายอย่างไรหรือเปล่าในมุมมองของเอกชนอย่างบริษัท น้ำมัน

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : มันแปลกแต่จริง ตอนนั้นบริษัทมีกำไรมากกว่าตอนนี้มาก มีกำไรพอสมควรทีเดียว

อ. เทียนไชย : ยุคที่ค่าการตลาดประมาณ 50 สตางค์ต่อลิตร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เรียกว่าค่าการตลาดพออยู่ได้ แต่พอเทียบกับสมัยนี้ซึ่งเป็นช่วงความต้องการลดลงหรือกำลังการผลิตเกินความ ต้องการ ทำให้เสียหายต่อบริษัทมากกว่า

อ. เทียนไชย : ถึงแม้ว่าค่าการตลาดจะถูกคุม 5-6 ปี ไม่เคยเปลี่ยน

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ใช่ ก็พออยู่ได้แต่พอไม่ควบคุมแล้วกลับกลายเป็นว่าแข่งขันกันสร้างสถานีบริการ มากก็ทำให้แย่ หลังจากที่เราเปิดเสรีแล้วมีการแข่งขันกันสร้างสถานีบริการไม่ว่าจะเป็น ปตท. เชลล์ หรืออื่นๆ ซึ่งมีผลไม่ดีกับทางด้านกำไร คือความจริงแล้ว ถ้าจะมองย้อนกลับไป บริษัทเชลล์ น่าจะพูดว่า ตอนควบคุมราคาอาจจะมีกำไรดีกว่าตอนที่ปล่อยเสรีแน่นอน

อ. เทียนไชย : เพราะอะไร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เพราะว่าพอปล่อยเสรีทุกคนแข่งขันกันมาก

คุณวีระพล : เมื่อก่อนระหว่างราคาหน้าโรงกลั่นกับสิงคโปร์ ต่างกัน 7 - 8 เหรียญ แล้วสมัยนั้นรัฐบาลชุดแรกๆ 3 - 4 เดือน ถึงจะปรับราคา ตอนหลังเป็นเดือน และสัปดาห์ จึงเปลี่ยนครั้ง แต่ช่วงแรกๆ 3 เดือน 4 เดือน ราคายังไม่เปลี่ยน ถึงแม้ว่าราคา สิงคโปร์จะปรับขึ้นลง แต่ราคาของเรายังไม่เปลี่ยน

อ. พรายพล : ฟังอย่างนี้แล้ว ถ้าเราย้อนยุคกลับไปได้ คิดว่าน่าจะยังควบคุมราคาต่อไปไหม

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ก็เป็นไปได้ แต่มันย้อนเวลากลับไปไม่ได้ คงลำบากเพราะได้ลงทุนไปกันมาก ทั้งสถานีบริการน้ำมัน แต่อีกอย่างในยุคแรกการนำเข้าน้ำมันโดยผิดกฎหมายยังไม่ค่อยมี แต่ตอนหลังๆ ทุกคนก็ต้องการผลประโยชน์พิเศษจากภาษีเพื่อจะให้ได้เปรียบในการสู้กับคู่ แข่งได้ ทำให้มีน้ำมันเถื่อนมากขึ้น รวมทั้ง มีการเชื่อมโยงกับการเมืองเพื่อจะนำเงินมาเลือกตั้ง มีผลมากในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี มีเรื่อง ลักลอบมากกว่าแต่ก่อน ตั้งแต่เกิดคลังน้ำมันชายฝั่งมีบริษัทน้ำมันแปลกๆ ที่ขึ้นมาใหม่ก็มาจากพวกนี้ทั้งนั้นเลย

อ. พรายพล : ดูเหมือนกับคุณชายหมดศรัทธาเรื่องตลาดเสรี

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ไม่ แต่ผมคิดว่าเราต้องดูข้อเท็จจริงว่าไม่มีอะไรเป็นตลาดเสรีในโลกนี้ คือ ผมก็คุยกับคนที่อยู่ในตลาดเสรีมามากแล้ว อะไรคือทุนนิยม ซึ่งทุนนิยมก็คือตลาดเสรี แต่ในท้ายสุดแล้วก็อาจนำไปสู่การผูกขาด เรากล้ายืนยันเลยว่าถ้ามีการแข่งขันกันก็จะเหลือผู้ค้าใหญ่ๆ เพียงไม่กี่ราย พวกบริษัทรายใหญ่ก็ไม่ใช่ว่าจะลดราคาต่อไป เขาก็สามารถควบคุมราคาได้ ยกตัวอย่างเช่น ผมเคยนั่งคุยกับบริษัทเรือบิน เซอร์คอลลินมาร์แชลจากบริษัท BA เขาบอกว่าอีก 3 - 4 ปีจะมีบริษัทการบิน ไม่เกิน 5 บริษัทในโลก และหนึ่งในนั้นคือบริษัท BA ทุกคนก็เห็นอย่างเดียวกัน ตัวอย่างของประเทศไทยก็จะมีเทสโก้ คาร์ฟูร์ แมคโคร กำลังฟาดฟันกับตลาดขายปลีก แล้วราคาเวลานี้สู้กันเต็มที่ เขามาบอกกับคุณว่านี้เป็นผลประโยชน์ของผู้บริโภค ถ้าคุณไปซื้อที่ตลาดคลองเตย ตลาดบางรัก ราคาแพงทั้งนั้นแต่ถ้าคุณมาซื้อที่นี่ราคาถูก แต่เวลาผู้ค้าปลีกเสียหายไปหมดแล้วเหลือเขาอยู่ 2 - 3 ราย ที่นี้คุณไม่มีราคาเปรียบเทียบแล้ว คราวนี้ราคาก็จะพุ่งสูง ที่นี้ผมรู้มาว่าทุนนิยมจะนำไปสู่การผูกขาดแน่นอน คุณดูได้เลยในตลาดมีดโกนหนวดตอนนี้มีอยู่ยี่ห้อเดียวคือ Gillette ตอนแรกบริษัท สแตนดาร์ดออยล์ มาแบ่งเป็นบริษัทเล็กๆ คือ เอสโซ่กับโมบิล แต่ตอนนี้กลับมารวมกันใหม่ เอสโซ่ รวมกับ โมบิล เป็นอย่างนี้ เราจะเห็นมากขึ้น

อ. พรายพล : ที่คุณชายพูดคำนี้ก็ถูก คือ ในเรื่องของตลาดเสรีต้องมีกรอบของการกำกับดูแล ไม่ใช่เสรีแบบทำอะไรก็ได้

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ฝรั่งพูดว่าคุณต้องใช้กติกาเดียวกัน คุณจะเอาโผน กิ่งเพชรไปต่อยกับไทด์สันหรือเป็นไปไม่ได้ ลองคิดดูเราใช้ WTO แล้วคุณจะไปแข่งกับใครเหมือนเด็กกับผู้ใหญ่จะให้ต่อยกันมันทำไม่ได้ ลองคิดดูว่าชาวนาของเราทำนาโดยใช้ควาย 2 ตัว แต่ถ้าคุณปล่อยข้าวโพด ถั่วเหลืองเข้ามา เราไม่ต้องผลิตเลย เพราะมันคนละชั้น คุณบอกว่าคนทุกคนเท่ากัน ในอเมริกาหรือในประเทศที่เจริญแล้วมันจะเท่ากัน ในประเทศนั้น แต่ถ้าบอกว่าอูกันดาจะต้องแข่งกับอเมริกาบนพื้นฐานเดียวกัน มันเป็นไปไม่ได้ อันนี้เห็นกันชัดๆ

อ. เทียนไชย : ถ้าเกิดย้อนเวลากลับไปนโยบายพลังงานที่น่าจะเหมาะสมกว่านี้ควรจะเป็นอย่างไร ในเรื่องของน้ำมันที่น่าจะเหมาะสมกว่าทุกวันนี้

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่านโยบายพลังงานต้องมีอิสระพอสมควรจากการ เมือง คือทำอะไรก็ตามไม่ใช่เป็นไปตามการเมือง หมายความว่าต้องเป็นไปตามสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ของคนทั้งชาติ อย่างเมื่อ 2 วันมานี้ ฝรั่งเศสก็บังคับ

ไม่ให้ขึ้นราคาน้ำมันซึ่งเป็นชาติเดียวในโลกที่จะสวนทางกับ ตลาดเสรี ผมมีความรู้สึกว่าที่ผ่านมานโยบายพลังงาน ส่วนมากต้องทำอย่างนี้ บางทีเป็นการเอาใจทางด้านการเมือง ผมคิดว่าไม่ควรจะเป็นอย่างนั้น

อ. เทียนไชย : ความจริงที่ว่ารัฐปล่อยเสรีก็ไม่ถูกทีเดียว เพราะรัฐก็ยังใช้กลไกของ ปตท. ในเรื่องน้ำมัน จริงๆ แล้วไม่ได้เสรี ค่าการตลาดยังถูกคุมอยู่โดยผ่านกลไกของรัฐ การใช้วิธีนี้ คุณชายมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจหรือเปล่า

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ต้องมองภาพใหญ่ ต้องดูหลายๆ อย่างว่า สถานภาพของ ปตท. ตอนนี้ไปมีหุ้นในหลายบริษัทน้ำมัน คือ ปตท. เป็นตัวแปรหรือเปล่า ถ้าผมมองจากภายนอกผม ไม่รู้ว่าเป็นนโยบายพลังงานแห่งชาติหรือเปล่าที่ ปตท. ต้องเข้าไปถือหุ้นโรงกลั่นทุกโรง

คุณวีระพล : ตอนนั้นเป็นนโยบายพลังงานแห่งชาติที่ให้ ปตท. เข้าไปถือหุ้นในโรงกลั่น

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เวลานี้ผมมองจากภายนอกโดยไม่เกี่ยวข้องกับ น้ำมันก็คิดว่าถึงเวลาที่ ปตท. ควรจะขายหุ้นที่ถืออยู่ในโรงกลั่นน้ำมันจะทำให้สถานภาพของ ปตท. แข็งแกร่งขึ้น เพราะเวลานี้ ปตท. มีกำไรอยู่เพียงเล็กน้อยถ้ายังต้องช่วยพยุงโรงกลั่นอื่นๆ ก็จะทำให้เสียหายไปด้วย อย่างเช่น ไทยออยล์ ผมเห็นว่าน่าจะขายหุ้นออกมาเลย

คุณวีระพล : ถ้าผมจำไม่ผิดสมัยปลัดศิววงศ์ ท่านพูดไว้เลยว่า น่าจะมีคนไทยเข้าไปเรียนรู้จึงมีนโยบายออกมาให้เข้าไปถือหุ้น 36% ช่วงหลังๆ คิดว่าน่าจะเหลือไทยออยล์แห่งเดียว

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมคิดว่าของไทยออยล์ไม่น่าจะเข้าไปถือหุ้นเลย

อ. เทียนไชย : มองว่านโยบายแบบนี้เป็นอุปสรรคต่อธุรกิจ น้ำมันในประเทศซึ่งไม่เป็นเสรี ความจริงบริษัทควรจะมีความยืดหยุ่นในการปรับราคาหรือค่าการตลาดให้สอดคล้อง กับต้นทุนได้มากกว่านี้ แต่เนื่องจากรัฐยังใช้กลไกของ ปตท. และ ปตท. ก็เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีเงินอุดหนุนของรัฐอยู่บางส่วนหรือไม่ก็อุดหนุนโดย เอาธุรกิจอื่นเข้ามาช่วยก็เลยทำให้มีผลกระทบต่อธุรกิจน้ำมัน นี้คือสิ่งที่เกิดขึ้น

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่าไม่ควรทำและผมคิดว่า ปตท. เองก็ไม่ทราบว่าจะอยู่รอดไปได้อย่างไรแค่ไหน แต่เรื่องเกี่ยวกับการควบคุมราคาน้ำมัน ผมอยากจะเรียนว่าไม่ใช่ผมไม่เห็นด้วย แต่ผมเห็นด้วยเป็นครั้งคราว อย่างเช่น รถไฟฟ้าที่ขยายตัวขึ้นแล้วสามารถแก้ปัญหาการจราจรในกรุงเทพฯ ได้ ก็ถือว่าใช้เงินแก้ปัญหาได้ 100% สมมติคุณเก็บ 10 สตางค์ต่อลิตรจากสถานีบริการน้ำมันทุกแห่งทั้งในกรุงเทพฯ และปริมณฑลแล้วเอาเงินจำนวนนี้มาพัฒนาด้านขนส่งมวลชน ผมเห็นด้วย แล้วอาจจะเป็นการช่วยคนจนวิธีหนึ่ง หรืออาจจะช่วยบางอย่างเกี่ยวกับราคาของ BTS ก็แล้วแต่ แต่ถ้าเรารับเงินมาแล้ว นำไปใช้แก้ปัญหาเฉพาะเรื่องราคาน้ำมันก็ไม่มีอะไรเป็นรูปธรรมต่อไป หรือเราใช้เงินกองทุนอย่างใดอย่างหนึ่งมาพัฒนาด้านพลังงานทดแทนก็ได้

อ. เทียนไชย อย่างเช่น เอทานอล

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เอทานอล ผมว่าน่าจะทำ และอีกอย่างหนึ่งที่น่าจะทำคือ ใช้พืชไร่อย่างอื่นมาทำเป็นน้ำมันเบนซินหรือดีเซล ปัญหาก็คือว่าเราจะใช้คาร์โบไฮเดรตมาเป็นไฮโดรคาร์บอนจะมีออกซิเจนเกิดขึ้น มา ซึ่งทำให้เกิด

เขม่าหรือควัน ถ้าจะเปลี่ยนคาร์โบไฮรเดรตมาเป็นไฮโดรคาร์บอนต้องตัดออกซิเจนออกไป ด้วยวิธีใดก็ตาม ถึงจะทำให้เรื่องนี้เป็นผลสำเร็จขึ้นมาได้ แต่ก็มีหลายประเทศที่ใช้เมล็ดเรพ

อ. เทียนไชย : เห็นเขาว่าทดลองดูแล้วดี

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เอทานอลอาจจะมีปัญหามากเหมือนกัน อาจจะต้องออกแบบคาร์บิวเรเตอร์ หรืออื่นๆ ใหม่ ก็สามารถมาแทน MTBE ได้ แต่ยังมีอย่างอื่นที่เป็นพลังงานทางเลือกได้ แต่อาจมีปัญหาทางด้าน NGO อยู่เหมือนกัน คือหลายประเทศในโลกกำลังทดลองการปลูกป่าเพื่อทำโรงไฟฟ้า อย่างเช่น ประเทศชิลี บราซิล เราก็น่าจะลองศึกษาดูเพราะเป็นการปลูกไม้โตเร็วเพื่อจะสร้างโรงไฟฟ้า ซึ่งที่ชิลีรู้สึกจะก้าวหน้าที่สุดในเรื่องนี้ แต่อะไรที่เกี่ยวกับที่ดินก็จะกลายเป็นปัญหาสังคมไปทันที เช่น ปากมูลก็เป็นปัญหาสังคม เพราะเอาคนออกจากที่ดินของเขา แต่อย่างอื่นเป็นข้ออ้างทั้งนั้น เขื่อนต้องมีประโยชน์ถ้าเราไม่ทำเขื่อนก็ไม่รู้จะทำอย่างไรที่จะหาพลังงานมา ใช้ แต่ผมเห็นด้วยที่ไม่สร้างเขื่อนน้ำโจน แต่บางเขื่อนเราก็ต้องสร้าง

อ. พรายพล : ระยะหลังมานี้เราพูดถึงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ด้านพลังงานกันมาก โดยเฉพาะทางด้านไฟฟ้าก็จะมีการเปิดเสรี คุณชายมีความเห็นในเรื่องนี้อย่างไร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมก็เคยศึกษาในเรื่องนี้ ซึ่งบังเอิญรู้จักหลายคนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ คนที่เคยทำแปรรูปรถไฟก็เคยเป็นผู้อำนวยการบริหารของเชลล์เก่า เรื่องน้ำประปาก็เคยไปดูที่อังกฤษ คือบางอย่างก็ไม่ได้ผล เช่น รถไฟของอังกฤษเวลานี้ก็มีปัญหามากเพราะรางเสียหมด เนื่องจากทุกรายมาใช้วิ่งแต่ไม่มีใครมีเงินมาเปลี่ยนราง ตอนนี้จึงเกิดปัญหาใหญ่โต ส่วนเรื่องแปรรูปถ้าจะให้ผมพูดต้องดูเป็นเรื่องๆ ไป

อ. พรายพล : อย่างกรณีของโรงไฟฟ้า

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : อย่างกรณีของโรงไฟฟ้าราชบุรี ถ้าจะให้ซื้อหุ้นผมไม่ซื้อ เพราะผมทราบว่าจะไม่มีความต้องการใช้ไฟฟ้า ซึ่งผมกลัวมากที่สุดคือ ความต้องการใช้ไฟฟ้าขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจบ้านเรา ถ้าเกิดไม่มีความต้องการใช้ไฟฟ้าก็เสียหายเลย นี้คือปัญหาใหญ่ เราควรจะต้องมาดูว่าแปรรูปอะไรที่จะมีประโยชน์มากที่สุดสำหรับประเทศ ผมคิดว่ามีหลายอย่างแต่บางอย่างก็ทำไม่ได้มาก คืออย่างเรื่องของ IPP ผมไม่รู้ว่าจะไปได้แค่ไหน บางคนก็อยู่ในฐานะลำบากอย่างคุณอานันท์เป็นต้น บริษัทสนับสนุนเรื่องโรงไฟฟ้าหินกรูดซึ่งเป็นบริษัทของแกเอง ก็เลยไม่รู้ว่าจะเข้าข้างไหน คือ เรื่องแปรรูปนี้ต้องมาดูเป็นกรณีๆ ไปว่าเรื่องไหนมันเจริญก็ต้องมีแต่ว่าจะคงทนแค่ไหนอย่างไร แล้วทำไมภาคเอกชนจะทำได้ดีกว่ารัฐบาลเสมอ บางทีสถานการณ์เป็นใจให้เราทำอะไรก็สำเร็จ ผมทำอยู่ที่เชลล์ ผมก็โชคดีมากเพราะฉะนั้นทุกอย่างมีโชคเข้ามาเกี่ยวในงาน ไม่ใช่อาศัยความเก่งอย่างเดียว

อ. เทียนไชย : หลายๆ อย่างในปัจจุบันที่ชะลอตัวเป็นเพราะเศรษฐกิจขาลงมากกว่า แต่ถ้าไม่ใช่เป็นช่วงยุคนี้หลายๆ อย่างก็คงจะไม่เป็นอย่างนี้ แล้วหลายอย่างที่เราว่าไม่ดี ก็คงจะไปได้ค่อนข้างดี จริงอย่างที่คุณชายว่าถ้าเศรษฐกิจไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นโรงไฟฟ้า หรือธุรกิจอะไรก็ตามก็จะไม่ดีไปด้วย แต่ว่าวันหนึ่งก็จะต้องฟื้นขึ้นมา โดยนโยบายเป็นตัวที่จะต้องกำหนดแนวทางให้ถูกต้องตั้งแต่เดี๋ยวนี้

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่าเรื่องเกี่ยวกับกองทุนน้ำมัน เรามีแต่เราต้องหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่ที่ทำให้ราคาน้ำมันไม่ให้ฮวบฮาบ ผมไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องหรือเปล่า

อ. เทียนไชย : เรื่องนี้ถ้าถาม สพช. กองทุนน้ำมันจะถูกยกเลิกทั้งหมด ดร. ปิยสวัสดิ์ อยากจะ ยกเลิกตั้งนานแล้วแต่ติดอยู่ที่ LPG ตัวเดียวจริงๆ ต้องการให้เสรีเต็มรูปแบบ ไม่ใช้ ปตท. เป็นตัวดึงราคา คือ ปล่อยกันแข่งขันจริงๆ แต่ก็ยังทำไม่ได้

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ถ้ากองทุนน้ำมันมีไว้ทำระบบขนส่งมวลชนในหลายๆ จังหวัด หรือในกรุงเทพฯ ผมเห็นด้วยแล้วคิดว่าควรจะทำ และสามารถทำได้หลายๆ อย่าง ซึ่งเท่ากับเป็นการอนุรักษ์พลังงาน

อ. เทียนไชย : ในต่างประเทศก็มีการเก็บเงินเพื่อเข้ากองทุนต่างๆ ใช่ไหม

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ต่างประเทศเวลาคนใช้ถนนมันมีประโยชน์ บางแห่งเก็บค่าผ่านทางแพงมาก เพราะใช้วิธีคิดเพื่อไม่ให้คนไปใช้ทางนี้ เช่น ในซานฟรานซิสโก มีสะพานอยู่ 2 อัน อันหนึ่งคิดค่าผ่านทางแพงมาก จนกระทั่งคุณต้องเปลี่ยนไปใช้รถไฟแทนที่จะขึ้นรถยนต์ข้ามไป โดยใช้กลไกราคา อย่างในอเมริกาที่เขาเรียกกว่า road user charge แต่ว่าไม่เหมือนกันทุกแห่ง อย่างของเราช่วยคนขับรถยนต์มาก แล้วการที่เรามีโรงงานผลิตรถยนต์ แล้วเราขายข้างนอกมากกว่าขายภายในประเทศก็เป็นการทำรายได้เข้าประเทศได้อีกทางหนึ่ง แต่ถ้าเราผลิตแล้วขายในประเทศมากกว่าส่งออกก็ไม่ดี

อ. เทียนไชย : อย่างนี้ท่านมองธุรกิจน้ำมันของประเทศในอนาคต จะไปทางไหน ถ้าดูจากสถานการณ์ในปัจจุบันแล้วแนวโน้มจะไปทางไหน จะมีการล้มหายไปมากหรือยังเป็นธุรกิจที่น่าสนใจ ยังพอจะดึงดูดให้เข้ามาแข่งขันทำธุรกิจนี้อยู่หรือไม่

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่าเป็นธุรกิจที่ต้องหยุดนิ่งไปอีกนานที เดียว กว่าที่จะมีการลงทุนใหม่หรือผู้ลงทุนรายใหม่เข้ามา และยังมีผู้ค้าที่ต้องล้มหายกันไปอีกมาก พูดกันจริงๆ คิดว่าหลายรายที่อยู่ได้เพราะมีอะไรที่ไม่ค่อยโปร่งใสอยู่ แต่ผมคิดว่ากำไรควรจะมีมากกว่านี้ ไม่อย่างนั้นจะไปทำลายผู้บริโภคสุดท้าย เนื่องจากขาดมาตรฐานความปลอดภัยในน้ำมันหรืออื่นๆ ซึ่งจะทำร้ายการลงทุนของเราและของรถยนต์ ผมคิดว่าจะต้องมีการตรวจสอบ แล้วเวลานี้เราได้เห็นบริษัทเชลล์ บริษัทเอสโซ่ ปิดสถานีบริการ น้ำมันไปมากแล้วก็จะเป็นอย่างนี้ไปจนถึงจุดที่พอจะทำอะไรได้เหมือนกับปิโต รเคมี ในโลกพอขาดแคลนคือกำลังการผลิตน้อยกว่าความต้องการ ราคาก็สูงสุดเสร็จแล้วก็โหมสร้างกำลังการผลิตใหม่ แล้วราคาก็ต่ำสุด ผมว่าเรื่องลักลอบตอนนี้มีมากน้อยแค่ไหนผมก็ไม่รู้ แต่ถ้าเป็นไปได้เราควรจะมีการกำกับดูแล ถ้าจะห้ามไม่ให้นำเข้าน้ำมันได้ยิ่งดีเราต้องสนับสนุนโรงกลั่นในประเทศให้ มากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าเราทำไม่ถูกต้องตามกฎของ AFTA หรือ WTO ถ้าเผื่อคุณดูจีน ถึงแม้จะเข้าเป็นสมาชิก WTO หลายสิ่งหลายอย่างจีนก็ยังไม่ยอมที่จะปล่อยเสรีอย่างเรา แม้กระทั่งญี่ปุ่นก็ยังควบคุม อย่างฝรั่งเศสยิ่งควบคุมเต็มที่ทุกอย่าง เพราะฉะนั้นเราต้องดูคนอื่นๆ แล้วใช้การตกลงเก่งๆ ถ้าเผื่อเราไม่ใช้โรงกลั่นของเราเองแล้วคิดจะไปใช้สิงคโปร์ ประเทศเขาก็แข่งขันกับเรามาก ผมต่อสู้กับบริษัทข้ามชาติมาก อย่างเชลล์สิงคโปร์ ผมบอกว่าคุณไม่ควรขายน้ำมันให้กับผู้ลักลอบ ถ้าเผื่อไม่ขายน้ำมันให้ผู้ลักลอบเราก็สบายมากกว่านี้ คล้ายว่ามันควบคุมว่าขายได้แน่แต่เราจะขายอย่างไรก็แล้วแต่ ทางเขาขายได้แน่ ก็กลายเป็นว่าบริษัทเชลล์สิงคโปร์แข่งกับบริษัทเชลล์ประเทศไทย อันนี้ก็คือ คู่แข่งกันโดยอัตโนมัติ แต่ถ้าเราจะลงทุนก็ควรจะต้องหาทางใช้การลงทุนของเราให้มากที่สุด

อ. เทียนไชย : แต่ตอนนี้นโยบายตรงกันข้ามเลยคือ เปิดเสรี ห้ามนำเข้าคงทำไม่ได้

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่าทำได้ ทำไมเรายังห้ามนำเข้าหลายอย่าง เช่น ถั่วเหลือง ผู้ผลิตของเราก็อยู่ไม่ได้ โดยเฉพาะถั่วเหลือง เราเอาเข้ามาเป็น 3 - 4 พันล้านบาทต่อปี

คุณวีระพล : เรื่องสำรองน้ำมันเมื่อก่อนเราเก็บสำรอง 10% ต่อมาเหลือ 7% ตอนนี้เหลือ 3% เนื่องจากภาวะหลายๆ อย่าง

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมคิดว่าเราควรจะมีสำรองแยก แต่ทั้งหมดไม่ได้ขึ้นกับกลไกตลาดเพราะเราต้องการที่จะให้การเปลี่ยนแปลงราคา ไปถึงผู้บริโภคคนสุดท้ายอย่างค่อยเป็น ค่อยไป เราก็พยายามที่จะไปเอาจากสำรองของเรา ก็คือ picking bank อย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้ต้นทุนของโรงกลั่นถูกลง โดยการมีสำรองน้อยก็คือที่เราทำ แต่ผมคิดว่าเราควรจะมีมาตรการส่วนที่คิดออกมาเป็นดอกเบี้ยจากสำรองที่เรามี จะเป็น 5 สตางค์ 10 สตางค์ ผมก็จำไม่ได้ว่าคิดเท่าไหร่ออกมา ก็เสียไปเลยซึ่งควรจะเป็นอย่างนั้น แล้วนิสัยของผู้ใช้เราไม่ใช่ว่าเราจะสนับสนุนให้เขาใช้โดยที่ไม่เปลี่ยนแปลง หรือไม่เปลี่ยนแปลงนิสัยของการใช้

คุณวีระพล : ตอนนี้กำลังพูดถึงเรื่องสำรองที่รัฐเป็นผู้เก็บสำรองเอง หรือเอกชนก็ได้

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : รัฐไม่ค่อยมีเงินแล้ว แต่ตอนนี้เรามีโพรงเกลือเป็นของเราเองแล้วที่อีสาน เราสามารถเก็บน้ำมันดิบได้มากทีเดียวเหมือนกับแถวๆ เมืองหลุยเซียน่า

คุณวีระพล : ว่าจะไปดูที่อเมริกาเขาเชิญมาว่าจะไปเร็วๆ นี้

อ. เทียนไชย : เรื่องสำรองน้ำมันแห่งชาติมีความจริงจังและจะเป็นไปได้แค่ไหน

คุณวีระพล : เราจ้างศึกษา แต่ต้องไปคุยกันอีกมาก เพราะตอนนี้ประเทศเราจน ต้องใช้ต้นทุนสูง

อ. เทียนไชย : ทำไมจึงเกิดความคิดนี้ขึ้นมา เป็นนโยบายของใคร

คุณวีระพล : ได้คุยกันภายใน สพช. ซึ่งสมัยก่อนพรรคประชาธิปัตย์ท่านรัฐมนตรีสาวิตต์ ได้ทำโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ก็จะมีโรงกลั่น มีคลังน้ำมันที่นั่น ซึ่งจะทำเป็นสำรองของเราก็ได้ หรือทำเป็นโรงกลั่นแล้วส่งออกไปขายข้างนอก เป็นจุดที่เป็นสำรองได้เพราะใหญ่พอสมควร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เรื่องนี้น่าจะดูถึงการดำเนินการในการเก็บ สำรองน้ำมัน โดยน่าจะดูอัตราการหมุนเวียนของความต้องการเก็บน้ำมัน คือเก็บแล้วเก็บเลย หรือเอาออกมาแล้วหมุนเวียนอย่างไร เพราะต้นทุนด้านนี้มีมหาศาลเหมือนกัน ผมยังมีความรู้สึกว่าการเก็บสำรองมีความสำคัญ แต่ว่าเรื่องของน้ำมันจะมีมากขึ้น เรื่องวิกฤตจะทำให้มีความต้องการมากขึ้นเรื่อยๆ แต่การเก็บสำรองก็มีอายุของมัน หมายความว่าใช้ได้ครั้งเดียวหมด เราต้องดูว่าจะช่วยเราได้แค่ไหนอย่างไร หรือว่าเราควรจะเอาเงินที่จะเก็บสำรองไปหาทางทำอย่างอื่นให้ดีขึ้น แต่เรื่องสำรองของเรายังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรเราไม่เคยคิดที่จะทำอะไรเอง ผมคิดว่าเราจะต้องทำแม้แต่เรื่องการผลิตไฟฟ้าจากแสงแดด หรือพลังงานลมต้องทำทั้งนั้น

อ. พรายพล : ด้านเทคโนโลยีใช่ไหม

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เทคโนโลยีเราต้องมีเอง แล้วเทคโนโลยีพวกนี้คนไทยก็ทำได้ ซึ่งไม่ใช่เทคโนโลยี เทอร์โมนิวเคลียร์ อย่างนั้นต้องลงทุนมหาศาล แต่ถ้าเผื่อเราคอยให้คนอื่นทำให้ก็ลำบาก

อ. เทียนไชย : อยากจะถามความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนิน งานด้านนโยบายในปัจจุบันของ สพช. ในฐานะหน่วยงานหลักของรัฐที่ดูแลด้านนโยบายมาโดยตลอด คิดว่าบทบาทของ สพช. ที่ผ่านมาเหมาะสมไหม หรือในอนาคตอยากจะเห็นว่าองค์กรของรัฐมีบทบาทอย่างไรมาก ขึ้นหรือน้อยลง

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : อยากจะให้มีความก้าวหน้าเรื่องการใช้ประโยชน์ จากพลังงานให้มากขึ้น เรียกว่าต้องเข้าไปประสานกับหน่วยอื่น เช่น การใช้น้ำมันในเรื่องขนส่งซึ่งใช้มาก ใน อุตสาหกรรมหรือในเรื่องอื่นๆ เรื่องการจัดหาน้ำมันต้องมีคนทำและต้องเชื่อมโยงกับนโยบายทางด้านขนส่งหรือ ปิโตรเคมี อีกอย่างหนึ่งก็คือเราจะทำอย่างไรให้มีการสำรองพลังงานทดแทน อันนี้เรื่องที่สอง แล้วเรื่องที่สามก็คือ เราจะทำอย่างไรที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการลงทุนที่มีความมั่นคง และยังสามารถใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานได้เต็มที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก การเก็บเงินเอาไว้ใช้ในระบบขนส่งสาธารณะ หรือใช้ในเรื่องของการผลิตพลังงานขึ้นมาใหม่ เราคงต้องจริงจังมากขึ้นว่าจะทำอย่างไรให้เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานและก็ให้มีการใช้สิ่งที่เราได้ลงทุนไปให้มากที่สุด

อ. เทียนไชย : การบริหารพลังงานของประเทศไทยเราในอดีตที่ ผ่านมา ความจริงก็ไม่มีประสิทธิภาพ เพราะมีหน่วยงานหลายหน่วยดูแลด้านพลังงาน และการประสานงานต่างๆ ก็ ไม่ค่อยดี บางครั้งก็นำไปสู่ปัญหาการไม่มีประสิทธิภาพต่างๆ คุณชายมีความเห็นอย่างไร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมเห็นว่าควรจะต้องมีหน่วยงานที่เป็นเอกภาพ ถ้าเผื่อต่างคนต่างทำ อันนี้ไม่ค่อยมีผลดีเท่าไร อาจจะต้องมีเป็นหน่วยประสานงานหน่วยหนึ่งหรืออาจมีหลายๆ หน่วยที่ควรจะมี แต่ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างทำ อย่างน้อยจะต้องอยู่ในการดูแลและกำกับขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง ซึ่งอาจจะไปอยู่กระทรวงวิทยาศาสตร์บ้าง หรือกระทรวงพลังงานแห่งชาติ

อ. เทียนไชย : บางคนพูดถึงว่าจะตั้งกระทรวงพลังงาน

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ก็น่าจะเป็นไปได้ ซึ่งต่างประเทศก็มีกระทรวงพลังงานอยู่แล้ว

อ. พรายพล : เทคโนโลยีพื้นฐานของเราเท่าที่คุณชายทราบคิดว่ามีความเป็นไปได้แค่ไหนในด้านพลังงาน ไม่ว่าจะเป็นเซลล์แสงอาทิตย์หรือพลังงานลม

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่าเทคโนโลยีของเราค่อนข้างที่จะมีมาก แต่ไม่มีใครมองว่าควรจะลงไปทางด้านไหน คือ ถ้าเรามีความคิดในใจว่าต้องการทำอย่างนี้ เราก็พยายามจะมุ่งไปทางด้านนั้น อย่างเรื่องของ NECTEC ก็ต้องมาดูเรื่องของคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ไปทางนั้น จริงๆ แล้วจะต้องมีคนเสนอทำ แต่เท่าที่ดูแล้วทางมหาวิทยาลัยของเราก็มีความสามารถมาก แต่ทางบ้านเราให้การสนับสนุนน้อยมาก เทคโนโลยีมีมากอย่างเช่นเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง และธนบุรี ผมรับประกันว่าเขาทำได้ เขามีคนที่จะศึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องพลังงานทางด้านไหนเขาทำได้ แต่ว่าจะทำอย่างนี้ได้จะต้องมีเงินทุนที่ใช้เป็นกองทุนในการศึกษาวิจัยโดย เฉพาะ

คุณวีระพล : เงินทางด้านวิจัยของประเทศไทยน้อยมากเมื่อเทียบกับรายได้ประชาชาติ โดยเฉพาะภาคเอกชนบอกว่าให้การช่วยเหลือกับเรื่องนี้น้อย

อ. พรายพล : มีเทคโนโลยีอะไรเท่าที่ผ่านมาว่าทำได้สำเร็จไหม อาจจะไม่สำเร็จ 100% แต่ทำมาได้ดีกว่าเรื่องอื่นๆ

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่าการใช้ผลิตผลเกษตรมาเป็นน้ำมันจะเป็นเอ ทานอล หรือน้ำมันดีเซลน่าจะทำได้เพราะไม่ได้ใช้เทคโนโลยีอะไรที่ยาก แล้วที่เราต้องทำอีกอย่างก็คือ การ ปรับแต่งเครื่องยนต์เพื่อที่จะใช้กับพลังงานใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่วิศวกรไทยเราทำได้ แล้ว เวลานี้เราก็ทำหลายอย่างแล้ว แม้กระทั่งรถยนต์เราก็สามารถสร้างได้แล้ว เพราะฉะนั้นเพียงแต่มีเงินทุกอย่างไม่มีอะไรยากเลย เราก็น่าจะศึกษาให้มากขึ้น

อ. พรายพล : ภาคเอกชนจะสามารถทำเรื่องเหล่านี้เองได้ไหม

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ภาคเอกชนก็คล้ายๆ กัน ทำอะไรก็ตามมันไม่ค่อยเดินหน้าเท่าที่ควร แต่จริงๆ แล้วคนไทยถ้ามีผลตอบแทนทำทั้งนั้น ผมมาดูการทำน้ำหอมเป็นเรื่องที่ง่ายที่สุดแต่คนไทยก็คงไม่ทำ แต่เราซื้อน้ำหอมจากประเทศฝรั่งเศสมาก เราก็สามารถปรุงน้ำหอมแต่ละกลิ่นให้ลูกค้าแต่ละคนได้ ซึ่งคนไทยจริงๆ มีความรู้มาก แต่ไม่มี ทิศทางว่าควรทำอะไร

อ. พรายพล : เมื่อวานนี้ผมไปสัมมนาเรื่องแบตเตอรี่วาเรเดียม

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : เรื่องของแบตเตอรี่เป็นเรื่องที่น่าคิดมาก จริงๆ มีบริษัทหลายบริษัทที่เมืองนอกทำการค้นคว้า แต่ก็ยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ต้องมานั่งอัดไฟเข้าไป ต้องเอาพลังงานเข้าไปก่อนจึงจะมีออกมา ถ้าเรามีพลังงานใช้มันก็ดี เรื่องที่เข้าไป เกี่ยวข้องกันได้ก็คือ แสงจากดวงอาทิตย์เอามาใส่ไว้ในแบตเตอรี่แล้วพอตอนกลางคืนเราก็เอามาใช้อัน นี้เมืองไทยเราก็น่าจะทำได้ทั้งหมดเลย

อ. เทียนไชย : ไทยเราก็มี นอกจากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้ว เห็นว่าแนวทางของประเทศไทยควรจะไปทางไหน อย่างไร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ใหญ่มากแล้วก็จะ เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของเรามากมายเหลือเกิน ผมคิดว่าการวิจัยแล้วก็การเปลี่ยนแปลงแหล่งพลังงานเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเรายังไม่เคยทำเลย ผมก็ยังอยากจะคิดถึงว่าการสร้างโรงไฟฟ้าโดยใช้ฟืนน่าจะเป็นเรื่องหนึ่งที่ น่าจะดู ใช้ไม้โตเร็วอย่างประเทศที่เขากำลังศึกษาเรื่องนี้ เราก็น่าจะ คิดถึงเรื่องนี้ จริงๆ แล้วเป็นโอกาสอันหนึ่งที่เราน่าจะนำผลผลิตทางการเกษตร และเกษตรกรทั่วๆ ไป ให้มารับผลโดยตรง คือ แทนที่เขาจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินปลูกต้นไม้ แต่ทำให้มีรายได้ 2 ทาง ทั้งด้านผลผลิตทางเกษตรและด้านพลังงาน แทนที่จะเอามาจากเมืองนอกก็มาใช้จากข้างใน แต่ผมคิดว่าพลังงานทดแทนเป็นสิ่งที่จำเป็นมากๆ และเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

อ. เทียนไชย : แล้วทำไมจึงมีคนต่อต้านเรื่องนี้มาก เพราะเข้าใจว่าบริษัทเชลล์เองก็เคยสนใจไม้โตเร็วในช่วงที่ผ่านมา

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมคิดว่าเชลล์ทำอะไรเวลาเห็นว่าจะไม่ดี สมมติเห็นว่าน้ำมันจะขายไม่ดี หรือว่าได้กำไรน้อยก็จะคิดถึงเรื่องถ่านหิน เรื่องนิวเคลียร์อะไรต่ออะไร แต่พอน้ำมันขาดแคลนเชลล์ก็สบาย เพราะผลิตน้ำมันมากได้ราคาสูง อย่างอื่นก็หมดความสำคัญ เพราะฉะนั้นการที่เราจะหวังพึ่งบริษัทน้ำมันคงจะไม่ได้ เพราะถ้าเขาอยากขายน้ำมันเขาก็ไม่ไปสนใจอย่างอื่นๆ ถ้าเขาเห็นว่าน้ำมันจะไม่ดีเขาก็ต้องหาพลังงานอย่างอื่นมาแทนที่มันเป็น อย่างนั้น แล้วเชลล์ก็เป็นผู้สนับสนุนแรกเรื่องพลังงานจากฟืน อย่างเช่นที่ชิลีเคยมีตอนนั้นแต่ก็หายไปเลยไม่เคยพูดถึงอีก

คุณวีระพล : เดี๋ยวนี้มีโครงการที่จะสร้างโรงไฟฟ้า ท่อก๊าซฯ แล้วมีคนมาประท้วง มี NGO จะสร้างอะไรไม่ได้ มีความคิดเห็นอย่างไร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมคิดว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องพลังงานแล้ว แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าเราไปดูประเทศที่เจริญแล้วจะเห็นว่าเกษตรกรจะน้อยกว่า 10% ของประชากรทั้งประเทศ แต่ของประเทศเรามีเกษตรกร 60 - 70% ของประเทศ ถ้าเผื่อเราทำเกษตรกรรมให้มีประสิทธิภาพขึ้น เราก็ไม่มีงานที่จะรองรับเกษตรกรเหล่านี้ ฉะนั้นที่สำคัญรัฐบาลจะต้องหางานให้คนในชนบท รัฐบาลไหนก็ตามที่เข้ามาไม่เคยดูแลคนต่างจังหวัดเลย แต่ถ้าเผื่อเรามีนโยบายจะสงวนป่าให้มีแค่นี้เปอร์เซ็นต์ของประเทศ แต่เรามีนโยบายซึ่งขัดกันอย่างแรง คือนโยบายที่เรียกว่าให้ที่ดินทำกิน 20 - 25 ไร่ ไม่สามารถทำได้ เพราะเมื่อมีคนมากขึ้นก็ต้องขยายที่มากขึ้นแล้วผลผลิตออกมาก็ไม่สามารถที่จะ ไปสู้ตลาดโลกได้ จึงต้องออกมาประท้วงกัน ปัญหาก็คือว่าเราต้องสร้างงานที่จะให้มีในต่างจังหวัดให้มากขึ้น คนที่ไปดูงานต่างประเทศก็จะเห็นว่ามีอะไรที่เราทำได้แล้วยังไม่ได้ทำ ถ้าเราไม่มีเทคโนโลยีเราก็ต้องหามา สมมติว่าเราจะเลี้ยงแกะก็ต้องไปจ้างคนมาจากออสเตรเลียมาช่วย ซึ่งทุกคนก็ต้องทำ ไม่ใช่รอให้เขามาหา แล้วเราก็เลี้ยงแกะเอาขนแกะไปทำเสื้อ ซึ่งเวลานี้เราจะผลิตผ้าห่มเรายังต้องนำเข้าขนแกะจากต่างประเทศแทนที่จะไป จ่ายให้คนจนทั้งหลาย เราจะผลิตพรม หรือเสื้อกันหนาวก็เอามาจากต่างประเทศ เราไม่เคยคิดที่จะทำ 100% เรานำเข้ามาจากเมืองนอก อย่างถ้าเราจะผลิตสูทจากวัสดุแบบนี้เราก็ต้องเอาคนจากลอนดอนหรือจากอิตาลีมา ช่วยเรามาเป็นลูกจ้างเรา เหมือนกับผมทำโรงแแรมไม่เป็น ผมก็ต้องไปจ้างฝรั่งมาเป็นผู้จัดการทั่วไป ซึ่งเราเพียงต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญจากที่อื่น แต่จริงๆ เราไม่ได้ต้องการผู้เชี่ยวชาญจากแหล่งที่เลือกมากเท่าไหร่ ถ้าต่างจังหวัดของเราสามารถสร้างงานขึ้นมาได้ก็จะดีขึ้น เพราะของที่นำเข้ามาคนชนบททำได้ทั้งนั้นแต่ทางราชการไม่มีใครดูแลเรื่องนี้

อ. เทียนไชย : ตรงนี้มองว่าประเทศขาดอะไร ขาดความคิดริเริ่ม หรือขาดการสร้างสรรค์หรืออะไร

ม.ร.ว. สฤษดิคุณ : ผมคิดว่าขาดการสังเกตสำหรับคนที่ไปดูงานเมือง นอก ถ้าเผื่อคุณไปห้างสรรพสินค้าแล้วจะเห็นว่าร้านมีของ 30-40 ชนิด แต่จะมีของเราอยู่ 5-6 ชนิด แล้วจะขายอยู่ อย่างนั้น เพราะเราไม่ได้ดูว่าจะมีคนซื้อของอย่างอื่นหรือเปล่า เพราะไม่เคยดูอะไรที่ขายได้ อย่างผมไปที่วอชิงตัน ผมดูเลยว่าทำไมคนไทยจึงไม่ทำอันนี้ อันนั้น ถ้าเผื่อคุณไม่สร้างงานให้คนในชนบท ประเทศก็คงยังเป็นอยู่อย่างนี้ อย่างประเทศ ที่เจริญแล้วจะมีลักษณะที่เหมือนกันอย่างหนึ่งคือจะมีเกษตรกรอยู่เพียง 3-4% เท่านั้น ถ้ารัฐบาลไหนเข้ามาแล้วตั้งเป้าหมายไว้ว่าให้ชาวไร่ชาวนาลดลงจาก 65% อีก 10 ปี เหลือ 15-20% คิดว่าประเทศก็จะเปลี่ยนโฉมหน้าไปเลย ผมว่าอย่างนี้ทำได้ก็จะสามารถสร้างอะไรได้ การตั้งโรงงาน SME ขึ้นมา ก็จะไปไม่รอดเนื่องจากทำไม่เป็น เพราะเราไม่ได้สอนในเรื่องการบริหารที่ปฏิบัติได้จริง แต่รัฐบาลต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างการเปิดร้านต่างๆ รัฐต้องทำเป็นโครงการนำร่องก่อน อาจจะเป็นของใช้ในบ้าน ซึ่งคนของเราทำได้อาจจะไปเปิดร้านในลอนดอน หรือเมืองอื่นๆ แล้วเอาสินค้าเราไปขายก็จะเป็นการช่วยในเรื่องส่งออกอีกทางหนึ่ง แต่ประเทศอื่นอาจจะมีคนช่วยมาก ของเราอาจจะมีงบส่งแค่ทูตการค้า หรืออาจจะเอาเงินมาช่วยในเรื่องนี้ก็ได้